

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **L. a. s.**, IČO: X., so sídlom v B., zastúpeného Advokátskou kanceláriou C., s.r.o., so sídlom v B., proti odporcovi **R. D.**, bývajúcemu v K., o zaplatenie **7,97 €**, vedenej na Okresnom súde Veľký Krtíš pod sp. zn. 8 Ro 109/2013, o dovolaní navrhovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 31. júla 2013 sp. zn. 16 Co 314/2013, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Odporcovi nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Veľký Krtíš uznesením z 20. mája 2013 č.k. 8 Ro 109/2013-7 zastavil konanie z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku za návrh na začatie konania [§ 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 71/1992 Zb.“)] po zistení, že výzvu na zaplatenie súdneho poplatku prevzal navrhovateľ 28. marca 2013 a súdny poplatok 16,50 € v určenej lehote 10 dní od doručenia výzvy nezaplatil napriek poučeniu o následkoch nezaplatenia súdneho poplatku.

Proti uvedenému uzneseniu podal navrhovateľ odvolanie, v ktorom navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p.). Podľa názoru navrhovateľa mu postupom prvostupňového súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Namietol, že v tejto veci podal návrh na začatie konania

už v roku 2006 v elektronickej podobe a podpísal zaručeným elektronickým podpisom. Okresný súd ale odmietol takto urobené podanie prijať a DVD nosiče vrátil navrhovateľovi späť. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) v náleze z 2. júna 2008 sp. zn. II. ÚS 148/08 (ďalej len „nález“) konštatoval, že týmto postupom prvostupňového súdu bolo porušené základné právo navrhovateľa na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Ústavný súd zároveň prvostupňovému súdu prikázal konať vo veci predmetného podania navrhovateľa, lebo návrh na začatie konania bol urobený v zákonom ustanovenej forme. Dodal, že právne účinky tohto podania zostali zachované s účinnosťou ku dňu jeho podania; na tomto zásadnom závere nemôže nič zmeniť prípadná okolnosť, že z technických príčin nemôže súd podanie navrhovateľa zaevidovať spätne ku dňu jeho doručenia. Navrhovateľ v odvolaní uviedol ďalej to, že súdu prvého stupňa opätovne doručil podania, o ktorých ústavný súd rozhodol nálezom. Navrhovateľ mal za to, že účinky podania zostali zachované s účinnosťou ku dňu jeho podania. Poukázal na to, že v zmysle ustanovenia § 8 zákona č. 71/1992 Zb. je poplatok za podanie návrhu splatný vznikom poplatkovej povinnosti, ktorá podľa § 5 ods. 1 písm. a/ zákona č. 71/1992 Zb. vzniká podaním návrhu; podľa § 13 zákona č. 71/1992 Zb. poplatok alebo doplatok poplatku nemožno vyrubiť po uplynutí troch rokov od konca kalendárneho roka, v ktorom sa stal splatným. S prihliadnutím na tieto okolnosti a tiež rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 30. júna 1993 sp. zn. 4 Cdo 70/1993 odvolateľ namietol, že súd prvého stupňa mu odňal možnosť pred súdom konať, lebo zastavil konanie, i keď neboli dané procesné predpoklady pre tento postup – podľa § 13 zákona č. 71/1992 Zb. už súdny poplatok nebolo možné vyrubiť. Tento poplatok bol totiž splatný v roku 2006 a lehota na jeho vyrubenie uplynula 31. decembra 2009.

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací uznesením z 31. júla 2013 sp. zn. 16 Co 314/2013 napadnuté uznesenie potvrdil. V odôvodnení uviedol, že návrhom na začatie konania s dátumom vyhotovenia v roku 2006 sa navrhovateľ voči protistrane domáhal zaplata sumy predstavujúcej dosiaľ nezaplatené koncesionárske poplatky; podľa podanej pečiatky súdu prvého stupňa bol tento návrh doručený súdu 11. marca 2013. Súd prvého stupňa v súlade so zákonom vyzval navrhovateľa, aby do 10 dní zaplatil súdny poplatok za podanie návrhu vo výške 16,50 € (položka č. 1 písm. a/ Sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu zákona č. 71/1992 Zb.) s poučením, že ak nebude poplatok v určenej lehote zaplatený, súd konanie zastaví (§ 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb.). Napriek tomu, že

táto výzva bola navrhovateľovi riadne doručená, navrhovateľ ju nerešpektoval. Súd prvého stupňa preto konanie správne zastavil. Odvolací súd poukázal na ustanovenia § 82 ods. 1 O.s.p., § 2 ods. 1, § 5 ods. 1 písm. a/, § 8 ods. 1 a § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. a vyslovil názor, že na splnenie príkazu vysloveného v náleze, aby súd priznal právne účinky podaniu z roku 2006, bol navrhovateľ povinný preukázať, že návrh na začatie konania, ktorý je v spise založený na č.l. 1 a 2 spisu, je totožný s návrhom doručeným súdu v roku 2006. Navrhovateľ to ale nepreukázal. Pokiaľ tvrdil, že v súčasnosti nemôže predložiť originálne DVD nosiče s pôvodnými návrhmi z roku 2006, lebo ich už nemá k dispozícii, odvolací súd uviedol, že tento stav si spôsobil navrhovateľ sám vlastným nesprávnym postupom. V ďalšom odvolací súd zdôraznil, že navrhovateľ ničím hodnoverne nepreukázal svoje tvrdenie o totožnosti návrhu na začatie konania doručeného súdu prvého stupňa 11. marca 2013 s návrhom na začatie konania, ktorý ako sám udáva, podal v roku 2006. Podľa názoru odvolacieho súdu preto postup prvostupňového súdu, ktorý v dôsledku nepreukázania totožnosti predmetných podaní považoval návrh doručený mu 11. marca 2013 za nový návrh, nebolo možné označiť za nezákonný. Súd prvého stupňa správne vyzval navrhovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za tento návrh na začatie konania, súdny poplatok stanovil v správnej výške a poučil navrhovateľa aj o možnosti zastavenia konania ako následku nezaplatenia súdneho poplatku. Lehota na vyrubenie súdneho poplatku navrhovateľovi za návrh podaný na súd v roku 2013 doposiaľ neuplynula. Pokiaľ súd prvého stupňa v danej procesnej situácii konanie zastavil, bol jeho postup v súlade so zákonom č. 71/1992 Zb. Odvolací súd na tomto základe uzavrel, že odvolanie navrhovateľa nebolo dôvodné, a preto napadnuté uznesenie potvrdil ako vecne správne (§ 219 O.s.p.).

Proti uvedenému uzneseniu podal dovolanie navrhovateľ s tým, že mu v konaní bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). V podstate sa pridržiaval dôvodov, ktoré uviedol už v odvolaní a za základ dovolania považoval to, že podanie, ktoré bolo súdu prvého stupňa doručené 11. marca 2013, nie je žiadnym novým návrhom na začatie konania, ale ide len o písomné vyhotovenie toho podania urobeného v elektronickej podobe na DVD nosiči v roku 2006, ktoré nález prikázal rešpektovať a priznať mu právne účinky návrhu na začatie konania. V súvislosti s tým navrhovateľ uviedol, že prvostupňový aj odvolací súd na jednej strane popierajú totožnosť oboch podaní (z roku 2013 a 2006), na druhej strane ale aj v roku 2013 akceptujú plnú moc majúcu časovú a vecnú väzbu na podanie z roku 2006. V danom prípade nález jednoznačne konštatoval protiústavnosť postupu súdu prvého stupňa, preto navrhovateľa nemala zaťažovať povinnosť preukazovať, že podanie z roku 2013

je podaním z roku 2006, ktorému treba v zmysle nálezu priznať právne účinky. Pokiaľ sa súd prvého stupňa odmietol zaoberať podaním urobeným v roku 2006 v elektronickej podobe, mal prijať také opatrenia, aby v prípade potreby vedel posúdiť, ktoré návrhy odmietol (napríklad zapísať si úradným záznamom identifikačné údaje o DVD nosiči, obsahom ktorého sa odmietol zaoberať). V danom prípade bolo – predovšetkým so zreteľom na nález – potrebné vychádzať z toho, že návrh na začatie konania bol v súlade so zákonom podaný už v roku 2006, preto súdny poplatok za návrh na začatie konania už nebolo možné vyrubiť. Ak napriek tomu bolo konanie zastavené z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku, má postup súdu za následok odňatie možnosti navrhovateľa pred súdom konať. Táto procesná vada zakladá prípustnosť a aj dôvodnosť dovolania. So zreteľom na to navrhovateľ žiadal napadnuté uznesenie a tiež ním potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas navrhovateľ zastúpený v súlade s § 241 ods. 1 veta druhá O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Dovolateľom napadnuté uznesenie ale nevykazuje znaky niektorého z nich, preto jeho dovolanie podľa § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie je.

Prípustnosť podaného dovolania by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy len ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto

samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je zistenie, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Navrhovateľ procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Podľa názoru navrhovateľa mu postupom súdov bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Pod odňatím možností pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. sa rozumie procesne nesprávny postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť realizovať procesné oprávnenia priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv. O prípad odňatia možnosti pred súdom konať ide tiež vtedy, ak súd zastaví konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku podľa § 10 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb., hoci pre tento postup nebol zákonný dôvod (R 50/1997). So zreteľom na uvedené dovolací súd skúmal, či pre zastavenie konania boli v danom prípade dané procesné predpoklady.

Podľa § 5 ods. 1 písm. a/ zákona č. 71/1992 Zb. poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu, odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ a dovolateľ. Podľa § 2 ods. 1 písm. a/ zákona č. 71/1992 Zb. poplatníkom je navrhovateľ poplatkového úkonu, ak je podľa sadzobníka ustanovený poplatok z návrhu. Podľa § 8 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. poplatok za podanie návrhu alebo žiadosti, poplatok za uplatnenie námietky zaujatosti v konkurznom konaní alebo reštrukturalizačnom konaní podľa osobitného predpisu a poplatok za konanie o dedičstve je splatný vznikom poplatkovej povinnosti. Podľa § 10 ods. 1 prvá a druhá veta zákona č. 71/1992 Zb. ak nebol zaplatený poplatok splatný podaním návrhu na začatie konania alebo dovolania, prvostupňový súd vyzve poplatníka, aby poplatok zaplatil v lehote, ktorú určí spravidla v lehote desiatich dní od doručenia výzvy; ak aj napriek výzve poplatok nebol

zaplatený v lehote, súd konanie zastaví. O následkoch nezaplatenia poplatku musí byť poplatník vo výzve poučený.

V preskúmvanej veci argumentoval navrhovateľ tým, že návrh na začatie konania, ktorý bol doručený súdu prvého stupňa 11. marca 2013, je pôvodný návrh na začatie konania, ktorý doručil tomuto súdu ešte v roku 2006 (ako elektronické podanie na DVD nosiči podpísané zaručeným elektronickým podpisom), a že vzhľadom na uplynutie trojročnej lehoty uvedenej v § 13 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. mu už nemožno vyrubiť súdny poplatok za návrh na začatie konania.

V zmysle § 42 ods. 1 veta prvá a druhá O.s.p. podanie možno urobiť písomne, ústne do zápisnice, elektronickými prostriedkami alebo telefaxom. Podanie obsahujúce návrh vo veci samej alebo návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktoré bolo urobené elektronickými prostriedkami, treba doplniť písomne alebo ústne do zápisnice najneskôr do troch dní; podanie, ktoré bolo podpísané zaručeným elektronickým podpisom, doplniť netreba.

V náleze ústavný súd konštatoval, že navrhovateľ právne účinným spôsobom podal v roku 2006 návrh na začatie konania v elektronickej podobe a treba rešpektovať právne účinky, ktoré vyvolalo toto podanie. Malo ísť o DVD, na ktorom boli uložené viaceré návrhy navrhovateľa proti rôznym odporcom. Nález ale neobsahuje žiadny údaj o tom, konkrétne ktorých vecí a ktorých odporcov sa toto podanie týkalo. Navrhovateľ, ktorý 11. marca 2013 doručil súdu návrh (s dátumom vyhotovenia v roku 2006) na vydanie platobného rozkazu ukladajúceho protistrane povinnosť zaplatiť mu predmetnú sumu spolu s náhradou trov konania, ničím nedoložil, že podanie doručené súdu v roku 2013 je identické s tým podaním doručeným súdu na DVD nosiči v roku 2006, na ktoré sa vzťahuje nález a ním vyslovený príkaz ústavného súdu vychádzať z toho, že podanie bolo doručené s účinkami pôvodného doručenia. V danej procesnej situácii, v ktorej nič nepreukazovalo, že nález a príkaz ústavného súdu sa týka aj preskúmvanej veci (t.j. že na daných DVD nosičoch bol uložený aj návrh navrhovateľa proti tomu, kto je uvedený v záhlaví tohto uznesenia dovolacieho súdu) a z ničoho nevyplývala totožnosť navrhovateľom tvrdeného podania z roku 2006 s podaním z roku 2013, nemožno prvostupňovému ani odvolaciemu súdu vytýkať ako nesprávny procesný postup, pokiaľ: a/ vychádzali z toho, že v preskúmvanej právnej veci vyvolalo právne účinky podania návrhu na začatie konania to podanie, o urobení a obsahu ktorého

nemožno mať pochybnosti – to znamená podanie doručené 11. marca 2013 súdu prvého stupňa, a b/ nepostupovali tak, ako by postupovali v prípade, keby návrh na začatie konania bol podaný už v roku 2006 doručením takého návrhu, o urobení a obsahu ktorého nemožno mať žiadne pochybnosti. K námietke, že prvostupňový aj odvolací súd popierajú totožnosť oboch podaní (z roku 2013 a 2006), i keď aj v roku 2013 akceptujú plnú moc z roku 2006, dovolací súd poukazuje na to, že o existencii a obsahu tejto plnej moci (na rozdiel od totožnosti návrhov na začatie konania z roku 2006 a 2013) nie sú pochybnosti.

V preskúmvanej veci súdy mali a mohli rešpektovať príkaz vyplývajúci z nálezu ústavného súdu len vo vzťahu k tomu návrhu na začatie konania podanému v roku 2006, ktorého sa predmetný nález týkal. Z logiky veci potom vyplýva, že bolo na navrhovateľovi, aby preukázal totožnosť návrhu podaného v roku 2006 v elektronickej podobe s návrhom podaným v písomnej podobe v roku 2013. Pokiaľ navrhovateľ v súvislosti s tým poukazoval na to, že už nemá k dispozícii originálne DVD s jeho návrhmi podanými v roku 2006 a vytýkal súdom, že mali prijať opatrenia na zachovanie možnosti preveriť totožnosť návrhov na začatie konania podaných v roku 2006 a 2013, dovolací súd uvádza, že je predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva bránili a starali sa o ne, lebo ich podcenením, či zanedbaním môžu o ne prísť. V súlade so zásadou, že právo patrí bdelym, pozorným, ostražitým, bedlivým („vigilantibus iura scripta sunt“), teda tým, ktorí sa aktívne a prezieravo zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv, nespoliehajú sa na náhodu, predvídajú aj možnosti vzniku komplikovaných situácií sťažujúcich výkon práv a ich praktické uplatnenie, bolo práve na navrhovateľovi, aby – najmä po „neprijatí“ jeho návrhov podaných v roku 2006 v elektronickej podobe – uchoval pôvodné DVD, neuvážene sa ich nezbavil a nevystavil sa tým sám riziku, že v súčasnosti nevie sám hodnoverne a preukázateľne doložiť, konkrétne aký návrh na začatie konania podal v roku 2006.

Pokiaľ súd prvého stupňa v danej procesnej situácii vychádzal z toho, že poplatková povinnosť navrhovateľa vznikla podaním návrhu dňa 11. marca 2013 a že – vzhľadom na nerešpektovanie výzvy na zaplatenie súdneho poplatku – sú splnené predpoklady pre zastavenie konania (§ 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb.), nepriečil sa jeho postup, ale ani postup odvolacieho súdu zákonu. Postupom súdov, ktorý bol v súlade so zákonom, nemohlo dôjsť k znemožneniu realizácie procesných oprávnení navrhovateľa spôsobom, ktorý by bol významný z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p.

Vzhľadom na to, že v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia procesnej vady konania tvrdenej dovolateľom, nevyšli najavo ani iné vady uvedené v § 237 O.s.p. a prípustnosť podaného dovolania nevyplýva z § 239 O.s.p., najvyšší súd odmietol procesne neprípustné dovolanie podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p., § 151 a § 142 ods. 1 O.s.p.

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 4. novembra 2013

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková